

กมล ศรีเมือง. (2558). วัฒนธรรมของกับวิถีเกษตรกรรมพื้นบ้าน : กรณีศึกษาชุมชนของในอำเภอ
เขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี. ภาคนิพนธ์ ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น). จันทบุรี : มหาวิทยาลัย
ราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาภาคนิพนธ์

เชษฐันรัช อรหุน ปร.ด. (วัฒนธรรมศาสตร์)

ประธานกรรมการ

นักรบ เถียรอำ ปร.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์วัฒนธรรมของและวิถีเกษตรกรรมพื้นบ้าน รวมถึง
แนวทางการพัฒนาเกษตรกรรมทางเลือกบนรากฐานวัฒนธรรมชาวของ ในพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏ
จังหวัดจันทบุรี วิธีการศึกษาใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ประกอบด้วย
เอกสารชั้นต้น และเอกสารชั้นรอง จะใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกโดยผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้นำชุมชน
เกษตรกรชาวของและชาวนาตำบลตะเคียนทอง ผลการวิจัยพบว่า ของและวิถีเกษตรกรรม
ในพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏสามารถแบ่งออกเป็น 2 ยุค คือเกษตรกรรมในยุคดั้งเดิมกับเกษตรกรรม
สมัยใหม่ ในการทำเกษตรกรรมในยุคดั้งเดิมนั้น ชุมชนของคิชฌกูฏมีการผลิตเพื่อยังชีพ โดยมีปัจจัย
ด้านการใช้ทุนทางสังคม เช่น การใช้ระบบการเอาแรง ปัจจัยด้านการใช้ทุนทางสิ่งแวดล้อม เช่น การหา
ของป่าเพื่อเป็นอาหาร ปัจจัยด้านการใช้ทุนทางวัฒนธรรม เช่น การนับถือผี การใช้ทุนทางสัญลักษณ์
เช่น พิธีกรรมที่เกี่ยวกับการนับถือผี ปัจจัยด้านอุปนิสัยของชาติพันธุ์ของ เช่น การอยู่รวมกันเป็นหมู่
และปัจจัยด้านการใช้เวทีเครือข่ายเชิงอำนาจของวัด และระบบเครือญาติ เช่น การจัดงานประจำปี
การจัดงานทางศาสนา ส่วนการทำเกษตรกรรมสมัยใหม่พบว่าเป็นการปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อขาย มีผล
มาจากปัจจัยทางวัฒนธรรมของของบางประการ ได้แก่ การใช้ทุนทางเศรษฐกิจแบบพึ่งพิง เนื่องจาก
การผลิตพืชเศรษฐกิจต้องเชื่อมโยงกับตลาดภายนอก การใช้ทุนทางสังคมที่ยังคงเหลืออยู่ เช่น การทำนา
แบบเอาแรงในตำบลตะเคียนทองและการขายเวทีเครือข่ายเชิงอำนาจไปสู่ระบบราชการในรูปการ
ปกครองส่วนท้องถิ่น ทางเลือกการพัฒนาเกษตรกรรมของชุมชนของ เป็นผลกระทบที่มาจาก
การทำเกษตรสมัยใหม่และวัฒนธรรมสมัยใหม่ เช่น การเกิดปัญหาหนี้สิน การกลายเป็นคนชายขอบ
การเปลี่ยนอุปนิสัยชาวของ การปิดกั้นและทำลายทุนทางด้านสิ่งแวดล้อม ความเสื่อมของทุนสัญลักษณ์
และการทำลายทุนทางวัฒนธรรม เป็นต้น ดังนั้นชุมชนของต้องข้ามพ้นจากการทำเกษตรสมัยใหม่
แบบทุนนิยมไปสู่การทำเกษตรบนฐานวัฒนธรรมของผสมผสานกับเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การฟื้นฟู
เกษตรกรรมดั้งเดิมของของ โดยอาศัยการขับเคลื่อนทฤษฎีใหม่ การฟื้นฟูสมุนไพรของในยุคปัจจุบัน

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อผลิตซ้ำเศรษฐกิจชุมชนของของ การอนุรักษ์ภาษาของให้เป็นภาษา
ที่สองของชุมชน และการเผยแพร่วัฒนธรรมของ เป็นต้น

คำสำคัญ : วัฒนธรรมของ วิถีเกษตรกรรมพื้นบ้าน